సిటీ బెగ్గర్

డిశెంబరు మూడవ తేదీ. రాత్రి ఎనిమిది గంటల పదిహేను నిమిషాలయింది. బెంగుళూరు మెయిలు యింకొక అర గంటలో మద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషన్‌నుండి బయలుదేరుతుంది.

నేను ఇంటరుక్లాసు కంపార్ట్‌మెంటులో కిటికీవైపు కార్నర్ సీటులో హోల్డాల్ బాగా పరుచుకొని కూర్చున్నాను. దాని కెదురు సీటులో, గోపాలం తన బెడ్డింగ్ వేసికొని కూర్చున్నాడు. కంపార్ట్‌మెంట్‌లో అవతలవైపు ఎవరో యిద్దరు మనుష్యులు మాత్రం ఉన్నారు.

నేను ప్యాసింగ్‌షో సిగరెట్టు వెలిగించి, మరుసటిరోజు ఆంధ్రపత్రికను చదవడం మొదలెట్టాను.

"సార్, టైమ్ ఎంతయింది?" ఎవరో ఒక అపరిచిత వ్యక్తి ప్లాట్‌ఫారమ్‌మీద నుండి యింగ్లీషులో ప్రశ్నించాడు.

ఈ వ్యక్తిని యింతకుముందెన్నడూ నేను చూచి యుండలేదు. నన్ను కాక, యింకెవరినైనా సంబోధించి, అడుగుతున్నాడేమోనని వెనుకకు తిరిగిచూచాను.

'సార్, టైమ్ ఎంతయింది?' తిరిగి అడిగాడు ఆ వ్యక్తి. ఈసారి నిశ్చయంగా నన్నే ఉద్దేశించి అడుగుతున్నాడు.

'నన్నేనా మీరు అడుగుతున్నది?'

'అవును, సార్.' అంటూ కిటికీ దగ్గరకు వచ్చాడు.

ఈ అపరిచిత వ్యక్తి పొట్టిగా, లావుగా ఉన్నాడు. కొంచెం ఎఱుపురంగు మనిషే అని చెప్పవలసియుంటుంది. కోలముఖం. అతని కళ్ళద్దాలలోనుంచి అతని పిల్లికళ్ళు నిగనిగ మెరుస్తున్నాయి. ఒక కాకీపాంట్, ఒక నల్లచారలకోటు, సగం అరిగిపోయిన కాలిబూట్లు వేసికొనియున్నాడు. కుడి చేతిలో ఒక చేతికర్ర ఉంది. ఎడమచేతికి ఒకరిస్టువాచీ కూడా ఉంది. వయస్సు ముప్పైయైదు సంవత్సరాలు పైబడుంటాయ్. పైకి 'జెంటిల్ మాన్' మాదిరే కనిపిస్తున్నాడు.

'మీవాచీ పనిచేయడంలేదా?' అని అడిగాను నేను

'లేదు ఇందాక ఒక అరగంటక్రింద ఆగిపోయింది లెండి.'

ఆ రిస్టువాచి ఎప్పుడైనా పని చేసి చచ్చిందా అని నాకు సందేహం కలిగింది. కాకపోయినా, రైల్వే డిపార్ట్‌మెంటువారు దయ్యమంతటి గడియారాల్ని ప్రతిప్లాట్ ఫారంమీద వ్రేలాడ గట్టిపెట్టారు. పని కట్టుకొని నాదగ్గరకొచ్చి టైము అడగడ మేమిటంట?

'అదుగో, రైల్వే గడియారం కన్పించడంలేదా? ఎనిమిదిగంటల పదిహేను నిమిషాలయింది.' అన్నాను నేను.

'థాంక్స్, థాంక్స్.. సార్, అయితే ప్రయాణం ఎందాకా?' వీడు మామూలుగ వదిలేటట్లు లేడు వరసచూస్తే. కాని మనిషంత మనిషి అడిగినప్పుడు, కేవలంగా త్రోసివేయడ మెందుకు పోనిద్దూ అని ముక్తసరిగా 'బెంగుళూరు వరకు.' అన్నాను.

నా చేతిలోని ఆంధ్రపత్రికను చూచాడు ఆ వ్యక్తి.

'మీరు తెలుగువారా?' అని యింగ్లీషులో అడిగాడు ఆయన.

'అవును.'

'నేనూ తెలుగువాణ్ణే లెండి.' అలా అంటే నేనేదో పెద్ద మురిసిపోయి, వాడిని అమాంతంగా కౌగలించుకొంటాననుకొని యుంటాడు బహుశా. కాని నేనేమీ మాట్లాడలేదు.

'మీరు బ్రాహ్మణులా లేక బ్రాహ్మణేతరులా?' తిరిగి ప్రశ్నించాడు ఆయన.

వీడు జీడిపాకం మాదిరి గట్టిగానే పట్టుకున్నాడే! ఇటువంటి ప్రశ్నల పరంపర ముక్కూ, మొహం ఎరగని మనిషి నన్ను అడుగుతోంటే, చికాకు కలిగింది. మద్రాసులో అప్పుడప్పుడు యిటువంటి స్థితి పట్టినపుడు 'నేను బ్రాహ్మణుడ్ని' అని చెప్పేవాడిని. ఆపైన ఒక్క ప్రశ్న అడిగితే ఒట్టు. ప్రశ్న వరకూ ఎందుకు, అసలు తిరిగి జన్మలో నాతో మాట్లాడేవారు కారు. అదే బ్రహ్మాస్త్రం యిక్కడ కూడా ప్రయోగించాను.

'నేను బ్రాహ్మణ్ణి' అన్నాను నేను యీ దెబ్బతో శని విరగడవుతుందేమోనని.

'నేనూ బ్రాహ్మణ్ణేలెండి.' అన్నాడు ఆయన, అక్కడికి నన్నేదో ఉద్ధరించినట్లు.

'అఘోరించినట్లే ఉందిలేవోయ్, నీవూ నీ బ్రాహ్మణత్వమున్నూ' అని లోపల అనుకొని, "అవును, మీవాలకం చూస్తే బ్రాహ్మణుల మాదిరే ఉన్నారు లెండి మీరు." అని పైకి అన్నాను.

ఆమాట ఏదో పెద్ద కాంప్లిమెంట్ క్రింద తీసికొని ఆ పెద్దమనిషి కంపార్టుమెంటులోనికి ఎక్కి, నా ప్రక్కనున్న ఖాళీస్థలంలో వచ్చి కూర్చున్నాడు.

'వీడెవడోయ్, లక్షింపతి - ఇక్కడ వచ్చి తిష్ఠవేశాడు?' అన్నట్లుగా గోపాలం నావైపు చూశాడు.

'మీస్వగ్రామం బెంగుళూరేనా?' అని మళ్ళీ అడిగాడు ఆపెద్ద మనిషి.

'కాదు లెండి'

'మాది కూడ బెంగుళూరు కాదులెండి.'

ఎపోలో పోజ్

ఫొటో: శ్రీ ఎస్. వి. సుబ్బారావు(చిలూరు)

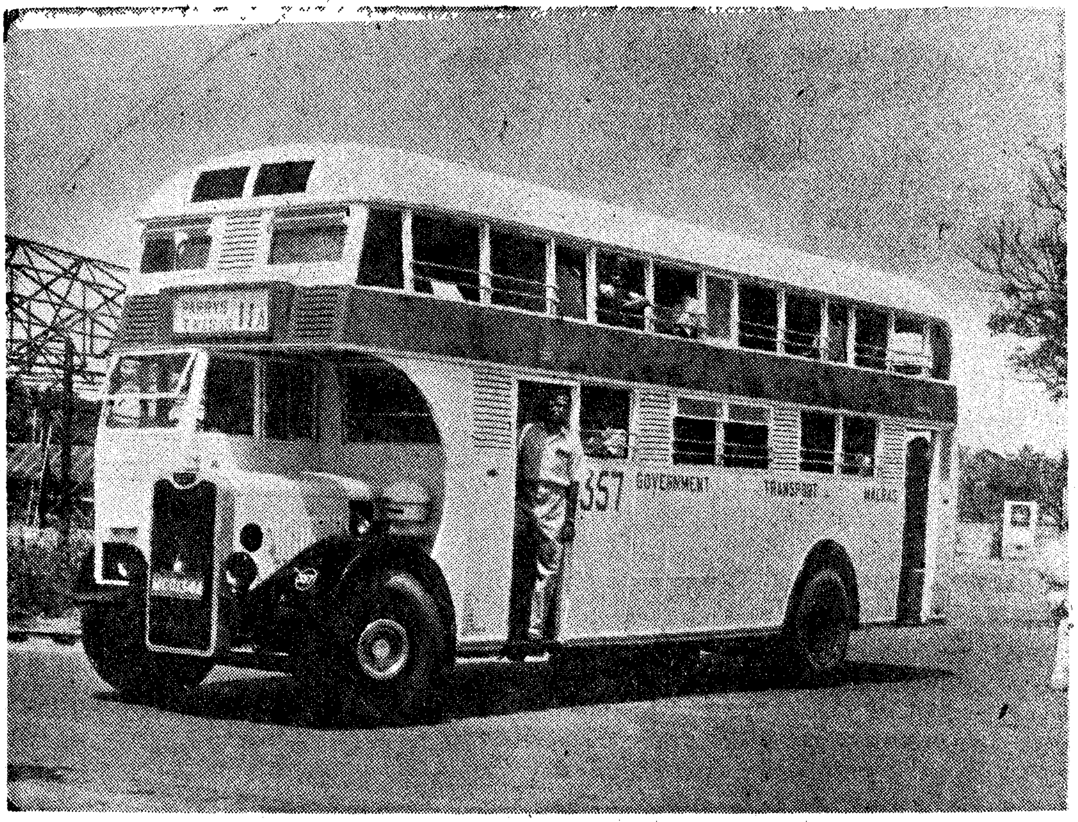

మద్రాసులో క్రొత్తరకం బస్సు—"విజయ"

ట్రాములు నిలిపివేయటంతో, మద్రాసులో ఏర్పడిన రవాణా సమస్యను పరిష్కరించటానికిగాను రాష్ట్రప్రభుత్వం రు. 68 వేల వ్యయంతో యీ 'హాఫ్ డెక్కర్' రకం బస్సులను నిర్మిస్తున్నది. దీంట్లో తడవకు 60 మంది ప్రయాణీకులు సుఖంగా కూర్చొని ప్రయాణం చేయవచ్చు.

'ఏడ్చినట్లే ఉందిలే మన సామ్యం' అని అందామనుకొన్నాను. కాని అనలేదు.

'అయితే మాపిల్లలు ముగ్గురూ బెంగుళూరులోనే ఉంటున్నారు లెండి.' అని అన్నాడు ఆయన.

"మీ భార్య ఎక్కడ ఉన్నట్లు? ఆవిడ కూడ బెంగుళూరులోనే ఉంటున్నారేమిటి?' ఎక్కడలేని ఉత్సాహంతో అడిగాడు గోపాలం.

'మా ఆవిడ పోయి అప్పుడే మూడేళ్ళయింది లెండి. అయ్యో, ఆవిడ ఉంటే చెప్పవలసింది ఏముంది?'

తన భార్య జ్ఞప్తికి వచ్చి, కొంపదీసి యిక్కడ శోకన్నాలు మొదలెడతాడేమోనని భయపడ్డాను. కాని అటువంటిదేమీ జరగలేదు. దానికి బదులు తన చరిత్ర అంతా చెప్పడం ప్రారంభించాడు.

"నేను బెంగుళూరు సెక్రటేరియట్‌లో పని చేస్తున్నానులెండి. నెలకు రెండువందల యాభై రూపాయలు జీతం. ఏదో పనిమీద మద్రాసు ఒక వారంరోజుల క్రిందట వచ్చాను. మూడు రోజుల క్రిందట ఎవడో దౌర్భాగ్యుడు నా మనీపర్సు కాస్తా కాజేశాడు." అని చెప్పి మావైపు చూశాడు ఆయన, ఏమైనా సానుభూతి చూపిస్తున్నామేమో అని. కాని మేము మాట్లాడలేదు.

"చేతిలో దమ్మిడి లేకుండా నేను యిక్కడ పడుతున్న అగచాట్లు చెప్పేందుకు వీల్లేదు. మూడు రోజులనుంచి కటిక ఉపవాసం చేస్తున్నానంటే నమ్మండి."

"నమ్మేందుకు కెలా వీలుపడుతుందోయ్. నీ వాలకం చూస్తే ఉపవాసం చేసినవాడి మాదిరి నువ్వు లేవే!" అన్నట్లుగా గోపాలం అతనివైపు చూచాడు.

ఇంతలో జీడిపప్పు పొట్లాలు రెండు కొని, ఒకటి గోపాలానికిచ్చి, ఒకటి నేను తీసికొన్నాను. తనకేమైనా కొంచెం జీడిపప్పు రుచిమాపిస్తామేమో అని మావైపు ఆదుర్దాగా చూచాడు. కాని ఏమీ ప్రయోజనం లేదని ఆయన గ్రహించడానికి ఆట్టే సేపు పట్టలేదు. ఆయన అక్కడ లేనట్టే మేము జీడిపప్పు తినడం చూచి, మళ్ళీ తన కథ మొదలెట్టాడు ఆయన.

"నేను కొంటన్‌మెంట్‌లో ఒక బంగళా అద్దెకు తీసికొన్నాను. అది క్వాడ్రాంట్ స్క్వేర్ రోడ్డుమీద ఉందిలెండి." అని యింకా ఏవేవో కోతలు కోసివేస్తున్నాడు.

మేము అతనివైపు చూడడం లేదు. ఇంతలో నేను రెండు ఆరెంజ్ క్రష్ సీసాలు తీసికొని, ఒకటి గోపాలానికిచ్చి, నేనొకటి తీసికొన్నాను. మేము దానిని త్రాగినంతసేపూ మావైపు ఎగాదిగా చూశాడు ఆ క్రొత్త స్నేహితుడు. మేము త్రాగినతర్వాత మళ్లా లంకించుకొన్నాడు.

"బెంగుళూరు సెక్రటేరియట్‌లో మన పేరు చెబితే, ఏ పనైనా సెకన్లమీద జరిగిపోవల్సిందే అనుకోండి. మీకే సహాయం కావల్సినా చేసియుండేవాణ్ణి!"

'నీ బోడిముండ సహాయం మాకేమి అక్కర్లేదు పోవోయ్.' అన్నట్లు చూచాడు గోపాలం అతనివైపు.

'ఇప్పుడు చూడండి నా స్థితి. చేతిలో దమ్మిడీ లేదు, భోజనం లేదు. దయచేసి యీపూట భోజనానికి మాత్రం ఒక రూపాయి

(56-వ పేజీ చూడండి)

దత్తత

స్నానానికి తుండు కట్టుకొని వచ్చిన రవి, రాముకేసి చూస్తూ అన్నాడు.

రాము ఆశ్చర్యంగా చూశాడు "రానే వాళ్ల ఉద్యేశం అది కాదేమో" అన్నాడు.

"చూశాను కాబట్టి నా ఉద్దేశం అది" అని తిరిగి సమాధానం అందుకోకుండానే దొడ్డివైపునకు వెళ్ళిపోయాడు.

"రవిలో చాలా మార్పు వచ్చింది" పుస్తకం బల్లమీద విడిచి, మ్లానంగా నవ్వి "వెళ్తానన్నా?" అని శాంతమ్మకేసి చూశాడు.

శాంతమ్మ మెల్లగా "వాడి తరహా మొదట్నుంచీ అంతేగా, బాబూ! మవ్వేం అనుకోబోకు" అంది.

"మర్యాదనీ, స్నేహాన్నీ మరచిపోయే తరహా మంచిది కాదని రవికి తెలీదులే..." అంటూ ఒక్కసారి శాంతమ్మకేసి తీవ్రంగా చూస్తూ "అయినా నేను రవికి చేసిన లోపం?" అని ప్రశ్నార్థకంగా చూస్తూ నిలబడిపోయాడు.

శాంతమ్మ సమాధానమివ్వలేదు. క్రోధం తోబాటు అతని హృదయంలో నిండి, అవమాన భారంతో మండిపోతున్నట్టుగా శాంతమ్మ గ్రహించింది.

సమాధానం రాకపోవడంవల్ల "కాస్సేపటి తరువాత చూసి వెళ్తాను" అంటూ చావిట్లోకి తిరిగి వచ్చాడు.

లక్ష్మి వెనకాలనే వస్తుందని రాము గుర్తించాడు.

"నేను అంత ఎక్కువగా రాకపోవడం మంచిదేమో" అని తనలో గొణుక్కున్నాడు.

"రామూ" కాస్త బిగ్గరగా లక్ష్మి అంది. రాము వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. లక్ష్మి కళ్ళల్లో నీళ్లు ఉన్నాయి.

"నిన్ను బాధపెట్టడం నా ఉద్దేశం కాదు. రేపు వీలుంటే వస్తా" అని అన్నాడు లక్ష్మి ఎందుకలా అరచిందో యిప్పుడు ఆలోచిస్తూంది. కళ్లు తుడుచుకుంది. కాని సమాధానమివ్వలేదు.

రాము మెట్లు దిగేసరికి ధర్మయ్య ఎదురుగా వచ్చాడు.

"వెళ్ళిపోతున్నావేం బాబూ?" అని సరళంగా అడిగాడు.

"వెళ్ళాలి" ఇంతకుమించి సమాధానమివ్వలేదు.

ధర్మయ్య గుమ్మం ఎక్కి ఆలాగే రాముకేసి చూస్తూ ఉండిపోయాడు. కాస్సేపాగి లోపలకు చూశాడు. లక్ష్మి చావిట్లో ఉంది. ఆ వెనకాల రవి షర్టు తొడుక్కుంటూ నిలచి వెళ్లే రాముకేసి చూస్తున్నాడు.

(ఇంకావుంది)

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేహము, నిశ్శక్తి, నిస్సత్తువ, శుక్ల నష్టమును హరించి బలమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 తు॥ డబ్బి రు. 3-4-0 పోస్టేజి 12 అ.

పి. సి. ఏ. & కంపెని. "ఆయుర్వేదసమాజం" పెరిదేపి- నెల్లూరు జిల్లా.

సిటీ బెగ్గర్

(21-వ పేజీ తరువాయి)

యివ్వండి.' అని ప్రాధేయపూర్వకంగానే అడిగాడు ఆ పెద్దమనిషి.

'నీవు చెప్పిన భారతమంతా చివరకి ఇందుకేనా బాబయ్యా?' అన్నట్లు చూచాను నేను.

నా చూపులోని భావం అతడు గ్రహించాడు.

'పోనీ, ఒక అర్థరూపాయి యివ్వండి.' అక్కడికి మమ్మల్నేదో క్షమించి వదలినట్లు. నేను ఏమీ మాట్లాడలేదు. సిగరెట్టు పొగ వదలుతూ, పత్రికవైపు చూస్తున్నాను.

'పావలా అయినా యివ్వలేరా?'

'. ....'

'చివరికి రెండణాలు కూడా లేవా?'

'. ....'

'నేను యింకా యిక్కడ మూడుగోజులుంటాను. సరిగా లెక్కవేసికోండి. ఈవేళ డిసెంబరు 3 వ తారీఖు, 6 వ తేదీ రాత్రి సరిగా యిదే మెయిలులో బయలుదేరి బెంగుళూరు వస్తాను.'

పెద్ద గవర్నర్ ప్రోగ్రామ్ మాదరి వేసుకొన్నాడు - వీడు, వీడి ప్రోగ్రామ్.

'ఇప్పుడీ మెయిలులోనే వచ్చేయకూడదా?' అడిగాను నేను.

'వీలుపడదు. డిశంబరు 6 వ తేదిని వస్తాను. దయచేసి 'టీ'కి ఒక అణా డబ్బులివ్వండి త్వరగా. బండికి సిగ్నల్ యిచ్చేశారు.'

'డిశంబరు 6 వ తేదీవరకు మీరిక్కడ ఏంచేస్తారు?' అడిగాడు గోపాలం.

'........'

'బెంగుళూరులోనుండి మీకు మేము చేయగల సాయ మేమైనా ఉందా?' నేను అడిగాను.

'త్వరగా ఒక అణా యివ్వండి, చెబుతాను.'

'సారీ, ప్లీజ్.' అని గౌరవంగా నామం పెశా నతనికి నేను.

'జెంటిల్ మాన్' గోపాలంవైపు చూశాడు. మావాడు కూడ మొండిచెయ్యి చూపెట్టాడు.

ఇంతలో గార్డ్ విజిల్ వినపడింది. ట్రెయిను బయలుదేరే టైమయిపోయింది.

జెంటిల్‌మాన్ ముఖం కందగడ్డ మాదిరి తయారయింది. ఒకసారి ముక్కుకోణా లెగరేసి, గేటువైపు గబగబ నడుస్తూ అన్నాడు.

'ఒక అణా యివ్వమంటే యివ్వలేరు, కాని నీవు యిక్కడ ఏమి చేస్తావు? ఇక్కడ ఎందుకున్నావ్? నీ కెంతమంది పిల్లలు? నీ పెళ్లాం ఏంచేస్తోంది?-ఇవన్నీ అడగడంమాత్రం తెలుసును. మానర్‌లెస్ యిడియట్స్.'

'గుడ్ బై, సార్, 7 వ తేదీ ఉదయం బెంగుళూరు కాంటనె మెంట్ స్టేషనులో మీ రాకకై నిరీక్షిస్తుంటాము.' అన్నాను.

'యూ, కంట్రీ బ్రూట్స్!' అని అరుస్తున్నాడు ఆయన ఫుట్‌బోర్డుమీద నిలబడి.

రైల్వే యింజను కూత కూసింది.

'యూ, డర్టీ సిటీ బెగ్గర్, ట్రెయిను కదులుతోంది. ఫుట్‌బోర్డుమీద నుంచి క్రిందికి దిగి, తిట్టు. లేకపోతే నిష్కారణంగా చచ్చి కూర్చుంటావు' అంటూ గోపాలం తలుపుమూసి వచ్చి, కూర్చున్నాడు.

బెంగుళూరు మెయిల్ సెంట్రల్ స్టేషన్ నుంచి బయలుదేరింది.

డాన్ క్విక్ సెట్

వెల రూ. 2-0-0

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

మద్రాసు- 1

Edited, Printed & Published by S. Sambhu Prasad at the Andhra Patrika Press, 7, Thambu Chetty St, Madras